

Lausunto SSAB:n Raahan tehtaan 400 kV:n voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta

KHALL 13.03.2023 § 91
76/11.00.00/2023

Kunnanhallitus §106 14.3.2022

KHALL § 106

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää Siikajoen kunnan lausuntoa SSAB Europe Oy:n Raahan tehtaan 400 kV:n voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (lausuntopyyntö 31.1.2022, POPELY/3028/2021).

Arviointiohjelman mukainen voimajohtohanke liittyy Raahan tehtaalla käynnissä olevaan teräksen tuotantotavan muuntohankeeseen. Raahan tehtaan siirtyessä fossiilivapaaseen teräksentuotantoon sähkönkulutus tehtaalla kasvaa huomattavasti. Kasvavan sähköntarpeen vuoksi tarvitaan uusi 400 kV voimajohto, myöhemmin tullaan tarvitsemaan vielä toinen uusi 400 kV voimajohto.

Voimajohdot sijoittuvat Raahan kaupungin sekä Siikajoen kunnan ja Pyhäjoen kunnan alueille. Hankkeen lähtökohtana on uuden voimajohdon sijoittaminen mahdollisimman suurelta osin nykyisten voimajohtojen yhteyteen. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioidaan hankkeen keskeiset ympäristövaikutukset.

Menettelyssä tarkastellaan seuraavia vaihtoehtoja:

- VE0, hanketta ei toteuteta
- VE1, 400 kV voimajohto toteutetaan välille Raahan terästehdas - Siikajoen sähköasema (sisältää linjausvaihtoehdot VE1A, VE1B ja VE1C)
- VE2, 400 kV voimajohto toteutetaan välille Raahan terästehdas-Hanhelan sähköasema (sisältää linjausvaihtoehdot VE2A, VE2B ja VE2C)

Tulevaisuudessa todennäköisesti on tarve molemmille päävaihtoehdoille eli kahdelle 400 kV:n voimajohdolle. Linjausvaihtoehdoista reitit VE1A, VE1B ja VE1C sijoittuvat Siikajoen kunnan alueelle. Vaihtoehdon 1A pituus Siikajoen kunnan alueella on 16,4 km ja Siikajoen alueella reitti sijoittuu nykyisen voimajohtoreitin yhteyteen. Vaihtoehdot 1B ja 1C kulkevat Siikajoella samaa reittiä ja niiden pituus kunnan alueella on 14,5 km. Reitit 1B ja 1C vaativat sähkö asemalta uutta maastokäytävää noin 2 kilometrin matkalla, muutoin Siikajoen alueella reitit kulkevat nykyisen voimajohtoreitin yhteydessä.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaisesti arvioinnissa tarkastellaan hankkeen aiheuttamia ympäristövaikutuksia väestöön sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maahan maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen sekä eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, aineelliseen omaisuuteen, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön, luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä näiden tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Arviointiohjelmassa on esitetty, että voimajohtohankkeen vaikutusten arvioinnin painopiste on merkittäviksi arvioiduissa vaikutuksissa eli tässä hankkeessa erityisesti maisemaan ja kulttuuriympäristöön sekä metsätalouteen ja luontoon kohdistuvat vaikutukset ja yhteisvaikutukset nykyisten voimajohtojen ja alueelle sijoittuvien tuulipuisto hankkeiden kanssa.

Voimajohtohankkeen YVA-ohjelmaa koskeva aineisto on nähtävillä osoitteessa:

www.ymparisto.fi/SSABRaahe400kvvoimajohtoyva

Liite: Lausuntopyyntö ja YVA-kuulutus, POPELY/3028/202

Kj:n esitys

Siikajoen kunta esittää lausuntonaan, että arviointiohjelma on selkeä ja siinä esitetyt painotukset merkittäviksi arvioitujen vaikutusten osalta ovat perusteltuja.

Ottaen huomioon voimajohtohankkeen sijoittuminen laajalle alueelle sekä hankkeesta aiheutuvien vaikutusten merkittävyys ja laajuus, kunta pitää keskeisenä vuoropuhelua ja vaikutusmahdollisuuksien turvaamista alueen maanomistajien, voimajohtoalueiden läheisyydessä asuvien ja muiden asianosaisten kanssa. Siikajoella reitin VE1A välittömään läheisyyteen (< 100 m voimajohtoreitistä) sijoittuu yksi asuinrakennus. Asuinrakennuksen läheisyydessä sijaitseva voimajohto sijoittuu nykyisen voimajohtoreitin yhteyteen. Tärkeänä pidetään sitä, että mahdolliset asutukseen kohdistuvien vaikutusten lieventämismahdollisuudet selvitetään osana arviointia.

Elinkeinojen ja luonnonolojen vaikutusten arvioinnin osalta huomiota tulee kiinnittää erityisesti reittivaihtojen 1B ja 1C mukaiseen uuteen maastokäytävään maa-alueiden pirstaloitumisesta mahdollisesti aiheutuvien haitallisten vaikutusten minimoimiseksi. Havainnekuviissa tulee huomioida kyläalueet ja asutustaajamat maisemavaikutuksia arvioitaessa.

Ohjelmassa on todettu, että Siikajoen sähköasemalle suuntautuvat linjausreitit sijoittuvat maakuntakaavaan merkitylle Revonlahden kulttuurimaiseman alueelle tai sen läheisyyteen. Vaikka maisemaa jo nyt halkoo nykyinen voimajohtoreitti, tulee uuden voimajohdon ja erityisesti uuden maastokäytävän maisemavaikutuksia Revonlahden kulttuurimaiseman alueeseen arvioida.

Kunnanhallitus katsoo, että VE 1A on suositeltavin uudeksi reitiksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kh:n päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Niini Tuikkanen

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö 9.1.2023 mukaisesti Siikajoen kunnan lausuntoa pyydetään SSAB Europe Oy:n Raahen tehtaan 400 kV:n voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (POPELY/3028/2021).

SSAB Europe Oy:n 400 kV voimajohto -hanke on edennyt YVA-menettelyssä vaiheeseen, jossa arviointiselostus on asetettu nähtäville ja siihen pyydetään lausuntoja ja mielipiteitä 13.3.2023 mennessä. Tämän jälkeen yhteysviranomaisen (ELY) tulee antaa kahden kuukauden sisällä oma perusteltu päätelmänsä hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista ja sen riittävydestä. Perustellussa päätelmässään yhteysviranomainen esittää yhteenvedonsa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä.

Hankkeen YVA-ohjelmaan pyydettiin lausuntoja talvella 2022, johon Siikajoen kunta antoi oman lausuntonsa (kunnanhallitus 14.3.2022 § 106).

YVA-menettelyn kuluessa hankkeen reittivaihtoehdoista on jätetty pois vaihtoehdot 1B ja 2C, sekä lisäksi reittivaihtoehtoa 2B on siirretty muutamassa kohdassa hieman, verrattuna ohjelmassa esitettyyn. Menettelyn aikana on suunnitelma myös tarkentunut mahdollisesti myöhemmin vaadittavan toisen voimalinja reitin suhteen. Fingrid on esittänyt, että mikäli SSAB toteuttaa kaksi 400 kV voimajohtolinjaa, niin tulee ne vetää rinnakkain samassa voimajohtokäytävässä. Tämä YVA-selostus tarkastelee vaikutuksia kahden rinnakkaisen voimajohdon osalta. Tarve toiselle linjalle riippuu päätöksestä rautasienen tuotantopaikan suhteen, joka ratkeaa viimeistään 2028. Tällöin mahdollisen toisen 400 kV voimajohtolinjan rakennus alkaisi aikaisintaan 2032.

YVA-menettelyssä tarkasteltavat vaihtoehdot:

- VE0, jossa hanketta ei toteuteta
- VE1, jossa voimajohto toteutetaan välille Terästehdas - Siikajoen sähköasema
 - o linjavaihtoehto 1A: 42,6 km, josta Siikajoen puolella 16,5 km
 - o linjavaihtoehto 1C: 36,9 km, josta Siikajoen puolella 14,5 km
- VE2, jossa voimajohto toteutetaan välille Terästehdas - Pyhäjoen Hanhelan sähköasema
 - o linjavaihtoehto 2A: 35,1 km
 - o linjavaihtoehto 2B: 23,1 km

Vaihtoehtojen tarkastelussa voimajohtojen vaatima maastokäytävien leveys on 103 metriä, jossa kaksi 400 kV linjaa on sijoitettu rinnakkain, lukuun ottamatta väliä Terästehdas - 8-tien itäpuoli, jossa vaihtoehtona on käytetty korkeaa kaksoisjohtopylvästä, jonka vaatima maastokäytävän leveys on 54 metriä.

Voimajohtohankkeen YVA-selostusta koskeva aineisto on nähtävillä osoitteessa [www.ymparisto.fi/SSAB Europe Oy 400kVn voimajohto YVA](http://www.ymparisto.fi/SSAB_Europe_Oy_400kVn_voimajohto_YVA)

Esittelijä

Kunnanjohtaja Pertti Severinkangas

Päätösehdotus

Siikajoen kunta esittää lausuntonaan, että SSAB:n 400 kV:n voimajohtohanketta koskeva YVA-selostus on pääasiassa kattava ja selkeä. Voimajohdon reittivaihtoehtojen vertailu, osa-alueittain sekä kokonaisuutena, on toteutettu ymmärrettävästi. Myös hankkeen tiedottaminen ja osallistaminen ovat olleet hyvällä tasolla.

Vaihtoehtojen ilmastovaikutusten yhteistarkastelussa ilmenee selvästi, että hankkeen toteuttamatta jättäminen (VE0), joka estäisi SSAB Raahan tehtaan vihreän siirtymän, aiheuttaisi suurimmat kielteiset ilmastovaikutukset. Reittivaihtoehtojen osalta vaikutukset ovat suoraan suhteessa rakennettavan voimajohtolinjan pituuteen, sekä reitin alta poistettavan puuston määrään.

Voimajohdon reittivaihtoehtojen vaikutuksia asutukseen ja maisemaan on esitelty ja vertailtu selkeästi. Vaihtoehdoilla 1C ja 2A olisi selkeitä negatiivisia vaikutuksia muutamaa alueen asukkaaseen, etenkin tilanteessa, jossa molemmat voimajohtolinjat toteutuisivat.

Vaihtoehtojen vaikutuksia luontoon ja eläimistöön on tarkasteltu selvitysten avulla. Toteutettuja selvityksiä ovat mm. linnusto-, luontotyyppi-, kasvillisuus-, viitasammakko- ja liito-oravaselvitykset. Kaikilla reittivaihtoehdoilla arvioidaan olevan vähäinen tai kohtalainen kielteinen vaikutus luontoon, linnustoon ja muuhun eläimistöön. Pidemmällä reittivaihtoehdoilla (1A ja 1C) vaikutusalue on suurempi ja arvokkaita luontokohteita on reitin varrella enemmän. Toisaalta lyhyemmät reittivaihtoehdot (2A ja 2B) ovat enimmäkseen tai kokonaan uutta maastokäytävää, joka lisää elinympäristöjen pirstaloitumista.

Haittavaikutuksia luontoon ja ympäristöön tulee pyrkiä lieventämään huolellisella pylväspaikkojen sijoittelulla, sekä muilla mahdollisilla keinoilla, kuten käyttämällä huomiopalloja ehkäisemään muuttolintujen ja petolintujen törmäyksiä johtoihin.

Reittivaihtoehdot 1A ja 1C ylittävät tärkeät pohjavesialueet (Koivulankangas-Keltalankangas ja Palokangas-Selänmäki), mutta selostuksessa hankkeen vaikutuksista on käsitelty verrattain suppeasti. Selostuksessa ei ole esitetty reittivaihtoehtoja suhteessa pohjavesialueiden vedenottamoihin ja niiden lähisuoja-alueisiin. Selostuksessa ei ole myöskään käsitelty kyseisten pohjavesialueiden vedenpinnan syvyyttä suhteessa suunniteltujen perustusten rakenteeseen. Alueille on ominaista hyvin korkea pohjaveden pinnan taso, joka tulisi huomioida. Koska 1A ja 1C reittivaihtoehdot tuovat selkeän riskin pohjaveden pilaantumiselle tulee nämä vaihtoehdot hylätä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.